

være muligt at fremstille disse Maskiner for en billigere Pris end ca. 200 Kr. pr. Stk., og det vilde dog blive en temmelig betydelig Udgift, som vilde kunne lægge Lovforslaget Hindringer i Vejen paa dets videre Gang. Hertil kom, at det første Eksemplar af Maskinen, som vi i alt Fald maatte se, inden vi, selv med Professor Hannovers Erklæring liggende for os, turde beslutte os til at lide paa den, ikke vilde kunne blive færdigt før i Løbet af et Par Maaneder. Vi vilde da være naaede hen til Slutningen af den Tid, Rigsdagssamlingen sædvanlig antages at være, inden vi kunde være gaaede videre og have overbevist os om, hvorvidt vi overhovedet kunde bygge paa denne Maskine eller ej. Af disse Grunde maatte selv de af Udvalgets Medlemmer, som ikke ganske forstod Maskinen, indrømme, at vi ikke i denne Samling — i alt Fald ikke for Tiden — kunde basere Lovforslaget derpaa. Hertil kom endnu yderligere en Omstændighed, som Professor Hannover med fuld Ret gør opmærksom paa i Slutningen af sin Skrivelse, en Omstændighed, som ganske vist ikke falder ind under det Omraade, hvor han er særlig sagtyndig, men som enhver lige saa godt kan sige sig selv, og som ganske rigtig er noget, man maa tage Hensyn til. Det, man opnaar ved denne Form for hemmelig Afstemning fremfor ved de tidligere foreslaaede Stemmesedler eller ved de her foreslaaede Konvolutter, er jo kun det, at man har Optællingsresultatet færdigt i samme Øjeblik. Afstemningen er sluttet. Det er ganske vist en betydelig Fordel, men det er dog ikke den vigtigste Ting, som bør tilstræbes ved Ordningen af den hemmelige Afstemning. Det vigtigste ved Ordningen af al Afstemning, hvori mange Vælgere skulle deltage, er, at selve Stemmegivningen gaar let og hurtigt fra Haanden; om saa Valgbestyrelsen, der bag efter skal optælle Resultatet, skal sidde nogle Timer flere eller færre ved dette Arbejde, har mindre at sige i Forhold til det førstnævnte. Hvor spændt end Befolkningen paa selve Valgstedet og omkring i Landet kan være paa Resultatet, er den hurtige Optælling dog den mindre vigtige Side af Sagen, og det er jo kun der, man egentlig kan sige, at Stemmemaskinen medfører nogen væsentlig Fordel, i alt Fald saa længe man ikke har opgivet Haabet om Muligheden af at tilvejebringe en virkelig fuldstændig Hemmelighed ved andre Midler, og det have vi ikke.

Det Udvalget altsaa har forladt denne ny Tanke om at tilvejebringe Hemmeligheden ved Hjælp af en Stemmemaskine, staar man over for de to Fremgangsmaader, for det første den ældre af Folketinget vedtagne at

tilvejebringe Hemmeligheden ved Hjælp af autoriserede Stemmesedler, hvoraf hver Vælger kun faar en, som han saa i et affondret Krum udfylder og derefter nedlægger i Stemmekassen, og for det andet den ny i det foreliggende Forslag foreslaaede, nemlig, at hver Vælger faar overleveret en Konvolut, hvori han da kan nedlægge en hvilken som helst Stemmeseddel, han vil. Vi drøftede allerede noget ved første Behandling de Fordele, som hver af disse Fremgangsmaader havde. Jeg selv tog der Ordet for at blive staaende ved den ældre, tidligere af Folketinget vedtagne Form med autoriserede Stemmesedler. Jeg var den Gang og er endnu ikke i Tvivl om, at Hemmeligheden derved kan fuldt betrygges; selv om det altsaa er Stemmesedler, man faar og igen skal aflevere og ganske vist nedlægge i Stemmekassen, saaledes at alle kunne se det, tvivler jeg dog ikke om, at naar denne Stemmeseddel, som foreskrevet, skulde sammenfoldes paa en vis bestemt Maade, kunde det meget vel betrygge Hemmeligheden fuldstændig tilstrækkeligt. Det havde dernæst den Fordel, at alt Prelleri fra Valgagitorers Side over for de enkelte Vælgere til at modtage snart det ene snart det andet Partis Stemmesedler faldt bort, thi naar der kun kunde stemmes ved Hjælp af de Stemmesedler, som man fik af Valgbestyrelsen, og hvoraf hver Vælger kun fik en, bortfaldt jo al Lyst til at stikke Vælgernes andre Stemmesedler i Haanden. Men jeg udtalte samtidig ved første Behandling, at hvis man fra anden Side som yderligere Sikkerhed ønskede dertil at føje Konvolutter, kunde jeg ikke have noget derimod. Nu opstod der imidlertid i Udvalget en nærmere Forhandling om dette Emne, og det gjordes da der gældende med Styrke, at ved at fasholde det ældre System med de autoriserede Stemmesedler, kunde man ikke undgaa at paalægge Vælgernes, at de under Stemmegivningen skulde skrive noget, det være nok saa lidt. Efter det ældre Forslag fik de udeleveret en Stemmeseddel, hvorpaa der var trykt alle de Kandidaters Navne, som havde meldt sig til Valg. Vælgernes skulde saa sætte et Kryds ud for den Kandidats Navn, som de stemte paa; var der kun en Kandidat, skulde de sætte et Kul eller et X. Men noget skulde de altsaa dog i hvert Tilfælde skrive, og det gjordes da gældende, at det er noget, der kunde genere adskillige Vælgere, som ikke ere vantede til at føre en Blyant. De kunde være usikre i deres Haandbevægelse, allerede fordi de paa Grund af Alderdom eller Sygdom vare svækkede paa Haanden, eller de kunde være svækkede paa Øjnene; de kunde i det hele taget føle sig usikre over for den Opgave blot at skulle